

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

การวิจัยเรื่องสื่อมวลชนท้องถิ่นกับภาพลักษณ์ของนักการเมืองในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทในการนำเสนอข่าวการเมืองของสื่อมวลชนท้องถิ่น และศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาพลักษณ์นักการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยศึกษาประชาชนจากแขวงนครพิงค์ แขวงกาวิละ แขวงเม็ງราย และแขวงศรีวิชัย รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 390 คน คิดเป็นร้อยละ 97.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งสามารถสรุปข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.6 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 36.4 มีกลุ่มตัวอย่างที่อายุไม่เกิน 39 ปี ร้อยละ 49.2 และอายุ 40 ปีขึ้นไป ร้อยละ 50.8 โดยเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างมีอายุ 38.64 ปี ด้านการศึกษา ร้อยละ 40.3 มีการศึกษาไม่เกินระดับปริญญาตรี และร้อยละ 59.7 มีการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป

เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า ร้อยละ 36.4 รับราชการหรือทำงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 24.6 เป็นนักเรียนและนักศึกษา ร้อยละ 22.1 รับจ้างทั่วไปและทำการเกษตร ร้อยละ 16.9 ค้าขาย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 10,644.79 บาท แบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้น้อยกว่า 6,500 บาท ร้อยละ 49.0 และกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มากกว่า 7,000 บาท ร้อยละ 51.0

เมื่อจำแนกตามความถี่ในการติดตามข่าวสารการเมืองท้องถิ่น พบว่า ส่วนใหญ่มีการติดตามข่าวสารการเมืองท้องถิ่นเป็นประจำทุกวัน ร้อยละ 49.0 และที่มีการติดตามข่าวสารประมาณสัปดาห์ละ 2 – 3 ครั้ง ร้อยละ 29.7 สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ร้อยละ 15.4 และที่ไม่สนใจข่าวสาร ร้อยละ 3.1 โดยกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 78.2 ได้ติดตามข่าวสารการเมืองท้องถิ่นจากโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมา ติดตามข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร บทความ ฯลฯ ร้อยละ 75.6 ติดตามจากวิทยุและเสียงตามสาย ร้อยละ 58.2 ติดตามข่าวสารจากโฆษณาของนักการเมือง เช่น ป้ายโฆษณา ใบปลิว รถหาเสียง ร้อยละ 30.5 และติดตามข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 30.5 ตามลำดับ

5.1.1 การนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองในท้องถิ่นของสื่อมวลชน

โดยภาพรวมสื่อมวลชนมีบทบาทในการนำเสนอข่าวสารทางการเมืองระดับท้องถิ่นอย่างมาก ทั้งบทบาทในการเสนอข่าวสาร การเสนอความคิดเห็น การให้ความรู้ และการประชาสัมพันธ์ โดยในการเสนอข่าวสารนั้น สื่อมวลชนมีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ให้ประชาชนรับทราบมากที่สุด ซึ่งในการประชาสัมพันธ์ดังกล่าวอาจเป็นเครื่องชี้นำทิศทางความเชื่อหรือทัศนคติของประชาชน และสื่อมวลชนยังมีการรายงานข่าวอย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยการนำเสนอข่าวสารก็เป็นไปตามข้อเท็จจริง มีความถูกต้อง และมีรายละเอียดของเนื้อหาข่าวค่อนข้างสมบูรณ์ นอกจากนี้ สื่อมวลชนได้ให้ความรู้แก่ประชาชน โดยมีบทบาทช่วยกระตุ้นความคิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น และมีบทบาทในการเสนอความคิดเห็นเพื่อเป็นตัวแทนหรือเสียงสะท้อนของประชาชนให้ผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่ทราบ ตามลำดับ

5.1.2 ทิศทางในการเสนอข่าวสารการเมืองของสื่อมวลชน

ทิศทางในการนำเสนอข่าวสารการเมืองท้องถิ่นของสื่อมวลชน พบว่า ร้อยละ 45.9 มีแนวโน้มให้การสนับสนุนการทำงานของผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่ระดับมาก และร้อยละ 40.5 มีการนำเสนอข่าวสารโดยให้การสนับสนุนการทำงานของผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่ในระดับปานกลาง

5.1.3 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาพลักษณ์นักการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

โดยภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นต่อลักษณะของผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่ในทางที่ดีมาก ซึ่งพบว่า ในสายตาประชาชน ผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีประสิทธิภาพในการทำงานด้านการเมือง และเป็นบุคคลประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงาน เป็นที่ยอมรับของประชาชนโดยทั่วไป มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นผู้ที่มีความประพฤติดีในสายตาของประชาชนและมีความเสียสละต่อส่วนรวม

5.1.4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวสารการเมืองในท้องถิ่นของสื่อมวลชนและลักษณะของผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่

การเปรียบเทียบความคิดเห็นในภาพรวมของการนำเสนอข่าวสารการเมืองในท้องถิ่นของสื่อมวลชนโดยจำแนกตามเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิง จะเห็นว่าสื่อมวลชนมีการนำเสนอข่าวสารการเมืองในท้องถิ่นโดยภาพรวมดีกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชาย

ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทในการนำเสนอข่าวสารการเมืองของสื่อมวลชนโดยจำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทในการนำเสนอข่าวสารการเมืองของสื่อมวลชนแตกต่างกันด้วย โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อย จะเห็นว่าสื่อมวลชนมีบทบาทในการนำเสนอข่าวสารการเมืองดีกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก และบทบาทในการให้ความรู้ของสื่อมวลชนจำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทในการให้ความรู้ของสื่อมวลชนแตกต่างกันด้วย โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อย จะเห็นว่าสื่อมวลชนมีบทบาทในการให้ความรู้ดีกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก และบทบาทของสื่อมวลชนในการประชาสัมพันธ์จำแนกตามอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพต่างกัน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทในการประชาสัมพันธ์ของสื่อมวลชนแตกต่างกัน

ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่โดยจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน จะมองผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่ว่ามีภาพลักษณ์ต่างกันด้วย เช่น กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อย จะมองผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่ในทางที่ดีกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก และกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่า จะมองผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่ในทางที่ดีกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่า

5.1.5 การยอมรับสมมติฐานในการวิจัย

จากผลการศึกษาสรุปได้ว่ายอมรับสมมติฐานของการวิจัย คือ การนำเสนอข่าวสารการเมืองของสื่อมวลชนส่งผลต่อภาพลักษณ์นักการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

5.2 อภิปรายผล

จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนชาวเชียงใหม่ที่อยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 390 คน มีผู้ที่สนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองท้องถิ่น จำนวน 191 คน คิดเป็น ร้อยละ 49.0 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2523) ที่ทำการวิจัยเรื่องข่าวสารการเมืองไทย พบว่า คนไทยมีความรู้ข่าวสารทางการเมืองในระดับปานกลางค่อนข้างสูง และผลการศึกษาที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารทางการเมืองท้องถิ่นทางสื่อต่าง ๆ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ โฆษณาของนักการเมือง อินเทอร์เน็ต และสื่ออื่น ๆ ก็สอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญเลิศ สุภคิล (2527) ที่ศึกษาเรื่องสิทธิการสื่อสารในประเทศไทย พบว่า ในการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของคนไทย

ให้ความสำคัญกับสื่อประเภทโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ แต่ผลการศึกษาดังกล่าวไม่ได้กล่าวถึงสื่อทางอินเทอร์เน็ต อาจเป็นเพราะในสมัยนั้นยังไม่มีสื่อทางอินเทอร์เน็ต และเมื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาของบุญทริก เจียงเพ็ชร (2543) ในด้านสื่ออินเทอร์เน็ตจะเห็นว่าประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ยังมีการรับข่าวสารทางการเมืองท้องถิ่นทางอินเทอร์เน็ตน้อยกว่าในเขตกรุงเทพมหานคร และที่มีการรับข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตมากขึ้น ทำให้เกิดการกล่อมเกลாதทางการเมือง การเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดรับและแลกเปลี่ยนข่าวสารการเมืองทำให้ประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองดีขึ้น อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จะมีการรับสื่ออินเทอร์เน็ตน้อยแต่ก็ได้หมายความว่า จะไม่มีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะประชาชนยังได้รับข่าวสารทางการเมืองท้องถิ่นในรูปแบบอื่น ๆ อยู่ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และยังถือได้ว่าสื่อมวลชนมีบทบาทที่สำคัญต่อการนำเสนอข่าวสารการเมืองท้องถิ่นและทิศทางการนำเสนอข่าวสารยังส่งผลกระทบต่อผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่ด้วย

ในภาพรวมผลการศึกษาในครั้งนี้ สื่อมวลชนมีบทบาทต่อการเมืองท้องถิ่นในระดับมากในทุก ๆ ด้าน ทั้งบทบาทในการนำเสนอข่าวสาร การนำเสนอความคิดเห็น การให้ความรู้ และการประชาสัมพันธ์ ซึ่งบทบาทดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม ซึ่งถ้าพิจารณาตามบทบาทสื่อมวลชนของ S.Ball – Rokeach และ M.L.Deflevo (บทที่ 2: 11) จะเห็นว่าสื่อมวลชนมีบทบาทต่อประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ในการเมืองท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ กล่าวคือ บทบาทด้านความคิด เช่น การก่อให้เกิดทัศนคติ เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า สื่อมวลชนมีผลต่อการตัดสินใจของประชาชน และสามารถชี้นำทิศทางการเชื่อของประชาชนได้ บทบาททางด้านความรู้สึก เช่น บทบาทการเพิ่มหรือลดกำลังใจ เนื่องจากผลการศึกษาพบว่าสื่อมวลชน สามารถทำหน้าที่เป็นเสียงสะท้อนของประชาชนให้ผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่ ได้รับทราบ บทบาททางด้านพฤติกรรม เช่น สื่อมวลชนทำให้เกิดความเข้าใจหรือทำให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์สุขแก่ผู้อื่นได้ เพราะสื่อมวลชนสามารถกระตุ้นประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นได้ และการนำเสนอข่าวสารทางการเมืองทำให้ประชาชนสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับระเบียบใหม่ ๆ ได้เร็วขึ้น ดังนั้น จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าการทำงานของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสารด้านการเมืองท้องถิ่น มีผลโดยตรงต่อการทำงานของผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่

จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยมากมีความเห็นว่าสื่อมวลชนมีการเสนอข่าวสารด้านการเมืองท้องถิ่นในเชิงที่สนับสนุนการทำงานของผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่มาก ทั้งในด้านการนำเสนอนโยบาย ผลงานการทำงาน และการตรวจสอบผลงานของผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่ ทำให้ประชาชนเห็นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของเทศบาลนครเชียงใหม่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเหตุผล 2 ประการ คือ 1) สื่อมวลชนเห็นว่าโครงการของทางเทศบาลเป็นโครงการที่ดี มี

ประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวมจริง และการที่ผู้บริหารเทศบาลฯ ได้มีการทำงานร่วมกับประชาชน และสื่อมวลชนอย่างใกล้ชิดทำให้สื่อมวลชนเห็นถึงความตั้งใจในการทำงานของผู้บริหารเทศบาลฯ ที่มีความจริงใจในการแก้ไขปัญหาและสร้างประโยชน์สุขแก่ประชาชนในพื้นที่ และ 2) เนื่องด้วย ทางเทศบาลฯ ได้ให้การสนับสนุนการกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ของสื่อมวลชนด้วยดีเสมอมา เช่น การมอบทุนการศึกษาส่งเสริมการเรียนของบุตรหลานของบุคคลในแวดวงสื่อมวลชนเป็นประจำ ทุกปี ในวันนักข่าว รวมถึงการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในกิจกรรมต่าง ๆ ของสื่อมวลชน เช่น การให้ใช้สถานที่ประกอบกิจกรรม การให้ความช่วยเหลือในรูปแบบอื่น ๆ อาทิ ให้ยืมแผนที่ แก้ว ยานพาหนะ ฯลฯ ซึ่งทางเทศบาลฯ ก็ถือเป็นการบริการประชาชนอยู่แล้ว

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าทางเทศบาลนครเชียงใหม่ จะให้การสนับสนุนสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ แต่ก็มิได้หมายความว่าสื่อมวลชนจะเสนอข่าวแต่ด้านดีเพียงอย่างเดียว แต่สื่อมวลชนก็ยังเสนอข่าวหรือท้วงติง ตลอดจนตั้งข้อสังเกตและตรวจสอบการทำงานของเทศบาลฯ ในโครงการต่างๆ เพื่อให้ผู้บริหารเทศบาลฯ ได้เข้าไปแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการเสนอข่าวในลักษณะการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารเทศบาลฯ ทิศทางข่าวมิได้มุ่งเน้นที่จะทำลายภาพลักษณ์ของผู้บริหารเทศบาลฯ แต่อย่างใด เป็นการเสนอข่าวที่มุ่งเน้นเพื่อเป็นสื่อกลางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนและเปิดโอกาสให้ผู้บริหารเทศบาลฯ ได้มีการชี้แจงและรับฟังปัญหาจากทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ สื่อจึงทำงานในลักษณะที่ “ดีเพื่อก่อ” และเป็นสื่อกลางให้ผู้บริหารเทศบาลฯ ร่วมงานกับประชาชนอย่างใกล้ชิด ส่งผลให้ประชาชนเข้าใจการทำงานของผู้บริหารเทศบาลฯ ซึ่งส่งผลต่อความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาพลักษณ์ของผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่ที่อยู่ในระดับดีมาก โดยประเด็นที่ประชาชนเห็นด้วยในระดับสูง ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถในการทำงาน ด้านประสิทธิภาพในการทำงาน การเมือง เป็นที่ยอมรับของประชาชนโดยทั่วไป มีมนุษยสัมพันธ์ดี เป็นต้น แสดงว่า ทิศทางการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนด้านการเมืองท้องถิ่น มีผลโดยตรงกับภาพลักษณ์ของเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเสถียร เชยประทับ (2540) ที่เห็นว่า สื่อมวลชนเป็นช่องทางการสื่อสารทางการเมืองที่สำคัญมากในปัจจุบัน เพราะสื่อมวลชนสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเป็นจำนวนมากได้ในเวลาอันรวดเร็ว สามารถให้ความรู้และข่าวสารได้ดี และสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติพื้นฐานของกลุ่มคนได้ สื่อมวลชนทำให้ข่าวสารกระจายไปได้มากกว่า ไกลกว่าและเร็วกว่า ช่องทางการสื่อสารแบบอื่น

ในการศึกษาครั้งนี้ทำให้สามารถสรุปได้ว่า สื่อมวลชนมีบทบาทอย่างมากในการทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารด้านการเมืองระดับท้องถิ่น และข่าวสารดังกล่าวมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่

5.3 ข้อเสนอแนะ

- (1) เนื่องด้วยสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการนำเสนอข่าวสารทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ข่าวสารที่สื่อมวลชนจะนำเสนอและเผยแพร่ออกสู่สายตาประชาชนนั้น ควรเป็นข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริงทั้งหมด และสื่อมวลชนควรนำเสนอในทุกแง่มุม เพื่อให้ประชาชนจะได้มีข้อมูลที่สามารถในการวิเคราะห์ว่าข่าวสารนั้นมีความน่าเชื่อถือหรือไม่
- (2) หน่วยงานทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชน ควรให้สิทธิเสรีภาพแก่สื่อมวลชนอย่างเต็มที่ในการนำเสนอข่าวสารเพื่อให้ประชาชนรับทราบข้อเท็จจริง โดยเฉพาะข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับประเทศชาติและสังคมโดยรวม
- (3) สื่อมวลชนควรทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการนำเสนอข่าว ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ กับประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตน โดยการเสนอปัญหาข้อควรปรับปรุง พร้อมทั้งจัดให้มีเวทีแสดงความคิดเห็น ชี้แจงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารในหน่วยงานนั้น ๆ
- (4) สื่อมวลชนควรมีการนำเสนอข่าวให้ครอบคลุมทุกฝ่าย โดยมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน เช่น ภาคประชาชน กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น กลุ่มนักวิชาการ เป็นต้น